

lere skal henvende sig til dem, der have Raad til at betale noget. Men det forekommer mig, at dette er den sidste Sag, hvor man skulde gøre det, der findes andre Sager, der ere bedre egnede, hvis man endelig skal gøre det. Maa jeg tillade mig at oplyse, hvad jeg mener. Der er f. Eks. nu den store Arbejdsløshed, og den tynger ikke blot stærkt og stærkest naturligvis paa Arbejderne, den tynger ogsaa meget haardt om end ikke saa stærkt paa den mindre bemidlede Mellemstand, den mindre Købmandsstand og den mindre Haandværkerstand, dersidder haardt i det i Øjeblikket. Det kan ses af mange Ting, at de ere haardt trykkede. Hvis man nu mener, at der ikke paa de mindre bemidlede Lag skal lægges særlige Byrder, saa synes jeg, at de Understøttelser og Udgifter, man ønsker til de arbejdsløse, passende kunde tages hos de mere bemidlede, og at man kunde lade de andre blive fri. Men det er for Resten ikke den eneste Anvisning, jeg kan give. Vi have for nylig behandlet Loven om den saakaldte Retsreform, og den har jo, om jeg saa maa sige, de værste Udsigter til at blive vedtagen. Denne Lov om en Retsreform er en Lov, som ikke i særlig Grad vil interessere de brede Lag. Denne Lov, mener jeg, bringer saa smaa Goder, at den i Virkeligheden for mig og for mange staa saaledes, at der er Tale om en ren Luksuslov. Denne Lov vil efter de Beregninger, der ere opstillede, omtrent koste lige saa meget, som her er tænkt anvendt til ekstra Udgifter til Militærvæsenet. Jeg synes, at hvis man vil skaane de brede Lag for nye Udgifter, kunde man passende lade de bedre stillede i Samfundet bære f. Eks. Udgifterne til Retsreformen, lade de 20,000 bære disse Udgifter. Derimod forekommer det mig, at den sidste Lov, med Hensyn til hvilken man skulde appellere til, hvad jeg vil kalde mindre ædle Instinkter hos de brede Lag, hvad man jo gør, naar man siger til dem: I skulde ikke græde over det, I skulde ikke betale, det er andre, der betale — den sidste Lov, overfor hvilken man skulde gøre dette, var dog Forsvarsloven. Jeg henstiller blot dette. Det kan jo være, at det er en rent underordnet Følelse. Det er min Mening, at en saadan Ordning ikke vilde være noget, som kunde tjene til at styrke den Følelse af Solidaritet i Samfundet, navnlig i Henseende til Forsvaret, som man burde søge at fremkalde.

Jeg bemærkede før, at jeg paa et Punkt var enig med det ærede socialdemo-

kratiske Medlem, som jeg før nævnedes, maa jeg tilføje, at det er ogsaa det eneste Punkt, hvor jeg er enig med ham i denne Sag. Men jeg vil dog sige, at det er ingenlunde saaledes, at jeg deler deres Mening, som have talt om, at det Forslag, som han tog Ordet for, var noget fantastisk eller, hvad der er endnu værre, noget Fantasteri. Det mener jeg slet ikke, man er berettiget til at sige, thi de internationale Forhold udvikle sig i vor Tid langt hurtigere, end man tror. Det kan godt være, at det ærede Medlem har talt profetisk, maaske man om en ikke lang Aarrække maa erkende, at det, han sagde, var rigtigt. Men for mig er der den Hovedgrund til ikke at gaa med til et saadant Forslag, at jeg ikke, som det nu staa, vil tage Ansvar paa mig for at gennemføre det, og jeg vil ikke forlange, at andre skulde tage Ansvar for noget, som jeg ikke selv vil bære Ansvaret for.

Idet jeg siger dette, har jeg vel med det samme antydnet, at de Ytringer, som den højtærede Forsvarsminister fremdrog af mig, og som findes i en Erklæring, jeg i sin Tid — jeg tror, det var i 1902 — afgav til Forsvarskommissionen, staa jeg ganske ved den Dag i Dag. Disse Ytringer udtale for Resten ikke andet, end hvad der ganske almindelig læres, og det kunde jo heller ikke være Meningen at sige andet. Det er de Meninger, som ganske almindeligt antages, om med Rette eller med Urette, skal jeg lade staa hen, men man er jo altid paa den sikre Side i internationale Forhold, naar man følger det almindelige. Tillige er disse Ytringers Rigtighed for mit Vedkommende bestyrket ved, at de stemme med, hvad jeg har set i Praksis, det er ikke blot det teoretisk anerkendte, men det er ogsaa anerkendt i Praksis. Disse Ytringer gik ud paa, at naar man vilde være neutral, havde man den Pligt at forsvare Neutraliteten.

Det høje Ting vil saaledes se, at jeg ikke kan gøre Krav paa den Ros, som maaske lidt for tidt erhverves ved at opgive sine tidligere Standpunkter og erkende at have taget et nyt. Jeg maa tilføje, at jeg bryder mig ikke om den Ros. Men for ikke at misforstaas maa jeg sige, at jeg finder, at den Mand, som skifter Standpunkt, og som aabent erkender det, ikke fortjener Dadel, naar der ikke er Grund til at antage, at der under dette ligger urene Motiver, og det har man en Pligt til ikke at antage, uden hvor der foreligger Beviser derfor, eller der er gode Grunde for at mistro ham. I de alminde-